

Ruimtelijk beleid

1.1 Europees beleid

De belangrijkste internationale verplichtingen op het gebied van de natuurbescherming zijn neergelegd in twee richtlijnen van de Europese Unie: de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992), gezamenlijk aangeduid als de Vogel- en Habitatrichtlijn. Deze richtlijn maakt een onderscheid tussen de bescherming van leefgebieden ('speciale beschermingszones') en de bescherming van soorten.

In het binnendijkse gebied van de gemeente Maasdriel zijn geen gronden aangewezen als speciale beschermingszone. In het buitendijkse gebied zijn echter wel gronden in de uiterwaarden aangewezen als speciale beschermingszone. Een gedeelte van de gronden in de Waaluitwaarden inclusief de 'Kil van Hurwenen en omstreken' is aangeduid als Vogelrichtlijngebied. Naast Vogelrichtlijngebied is de Kil van Hurwenen samen met de Rijswaard in Zaltbommel en Neerijnen tevens aangeduid als Habitatrichtlijngebied.

1.2 Rijksbeleid

1.2.1 Nota Ruimte (Ministerie van VROM et al, 2006)

In de Nota Ruimte wordt de ontwikkeling van Nederland beschreven aan de hand van een uitwerking van vier landsdelen. Met betrekking tot het rivierengebied richt de ruimtelijke visie zich op de uitvoering van de natuurontwikkeling (ter hoogte van Fort Sint Andries). Deze is inmiddels gerealiseerd.

In het rivierengebied staat veiligheid voorop en moet het water meer ruimte krijgen. De uiterwaarden krijgen een belangrijker rol bij het benutten van de natuurlijke bergingskwaliteit. Door waterberging te combineren met natuurontwikkeling wordt tevens het natuurlijke en beeldbepalende open karakter van het rivierenlandschap versterkt.

Tevens moet ruimte worden gevonden voor de tijdelijke opvang van grotere rivierafvoeren in de toekomst.

1.2.2 PKB Ruimte voor de Rivier (Ministerie van V&W, 2006b)/Beleidslijn Grote Rivieren (Ministerie van V&W, 2006a)

De PKB Ruimte voor de Rivier beschrijft het beleid voor de aanpak van hoogwaterbestrijding. De insteek is rivieren meer ruimte te geven, zodat in 2015 voldaan kan worden aan het vastgelegde beschermingsniveau. Hiervoor is een beperkt aantal gebieden gereserveerd voor rivierverruimende maatregelen. Deze gebieden dienen gevrijwaard te worden van (kapitaal)intensieve ontwikkelingen. De Beleidslijn Grote Rivieren betreft een herziening van de Beleidslijn Ruimte voor de Rivier. De doelstellingen van de beleidslijn zijn gericht op het behouden van de beschikbare afvoer- en bergingscapaciteit en het voorkomen van feitelijke belemmeringen voor toekomstige verruiming van het rivierbed. In de Beleidslijn Grote Rivieren is het afwegingskader voor ruimtelijke initiatieven in het rivierbed hernieuwd vastgelegd.

Voor het afwegingskader maakt de beleidslijn onderscheid in een 'stroomvoerend regime' en een 'bergend regime'.

Het 'stroomvoerend regime' dient bij hoogwater voor zowel waterberging als -afvoer. Het 'bergend regime' dient bij hoogwater voornamelijk voor waterberging. De uiterwaarden van de Waal maken deel uit van het 'stroomvoerend regime'. Een gedeelte van de uiterwaarden van de Waal ligt in het gebied van de gemeente Maasdriel. De uiterwaarden van de Maas maken zowel deel uit van het 'stroomvoerend regime' als van het 'bergend regime'.

1.3 Provinciaal en regionaal beleid

1.3.1 Ruimtelijke Verordening Gelderland (Provincie Gelderland, 2010)

De Ruimtelijke Verordening Gelderland is op 15 december 2010 vastgesteld en op 22 januari 2011 in werking getreden. De Wet ruimtelijke ordening (Wro), die op 1 juli 2008 in werking is getreden, maakt het voor de provincie onder andere mogelijk het instrument verordening in te zetten.

Relatie met 'Streekplan Gelderland 2005'

Voor de provincie betekent de nieuwe wet verder dat het goedkeuringsvereiste voor gemeentelijke bestemmingsplannen vervalft. Het huidige 'Streekplan Gelderland 2005' heeft de status van provinciale structuurvisie gekregen. Hierin is het provinciale ruimtelijke beleid vastgelegd. De voorschriften in de ruimtelijke verordening zijn hierop gebaseerd.

Verordening

De ruimtelijke verordening Gelderland is van toepassing op de volgende onderwerpen:

- waterwingebied;
- grondwaterbeschermingsgebied en oppervlaktewater;
- waterberging;
- ecologische hoofdstructuur;
- waardevol landschap;
- waardevol open gebied;
- glastuinbouw;
- intensieve veehouderij;
- extensiveringszones landbouw;
- verstedelijking algemeen;
- wonen;
- detailhandel;
- recreatiewoningen;
- nationale landschappen.

In de verordening zijn precieze gebiedstoewijzingen door de provincie gedaan aan de hand van gebiedsbestemmingen op kaarten en daaraan gekoppelde regels.

De inhoud van het streekplan (onder de naam provinciale structuurvisie) blijft van kracht, maar de provinciale verordening geeft de provincie een sterkere rol in de gebiedsbestemmingen en het gebruik hiervan.

Gevolgen voor de gemeente Maasdriel

Het grondgebied van de gemeente Maasdriel is op de kaart van de verordening aangeduid als:

- 1 Waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied.
- 2 EHS Natuur en EHS Verweving.
- 3 Glastuinbouwgebied (één concentratiegebied, één reservelocatie en drie extensive-ringsgebieden).
- 4 Zoekzones voor wonen en werken.

1.3.2 Structuurvisie Rivierenland 2004-2015 (Regio Rivierenland, 2004)

De gemeente Maasdriel maakt onderdeel uit van de regio Rivierenland. De Structuurvisie Rivierenland 2004-2015 formuleert als hoofdpoging het behouden en versterken van het unieke karakter van de regio rond de ruimtelijke structuurdragers die de eigenheid van dit landschap bepalen. De ruimtelijke structuurdragers zijn de uiterwaarden, dijken, oeverwallen en kommen en het cultuurhistorische landschap (bijvoorbeeld de Nieuwe Hollandse Waterlinie).

Het ruimtelijk beeld op basis van de eerder genoemde structuurdragers en de opgaven voor het gebied leidt tot de volgende koers voor ruimtelijke ontwikkelingen:

- Water als structurerend element: meervoudig ruimtegebruik met verbreding van watergangen en het concretiseren van zoekgebieden voor waterberging. De Maas en Waal hebben functies op het gebied van waterafvoer, natuur, recreatie en toerisme, vervoer en drinkwatervoorziening. De uiterwaarden hebben een landbouw- en/of natuurfunctie en worden gekenmerkt door openheid en weidsheid. De regio vindt dat voor het vergroten van de afvoercapaciteit van de rivieren moet worden ingezet op structurele maatregelen in het winterbed van de rivieren die het structuurbeeld niet aantasten. Daarnaast zijn er zoekgebieden aangegeven voor waterberging. Waterberging leidt er in deze toe dat de openheid en daarmee één van de ruimtelijke hoofdstructuurdragers wordt gewaarborgd.

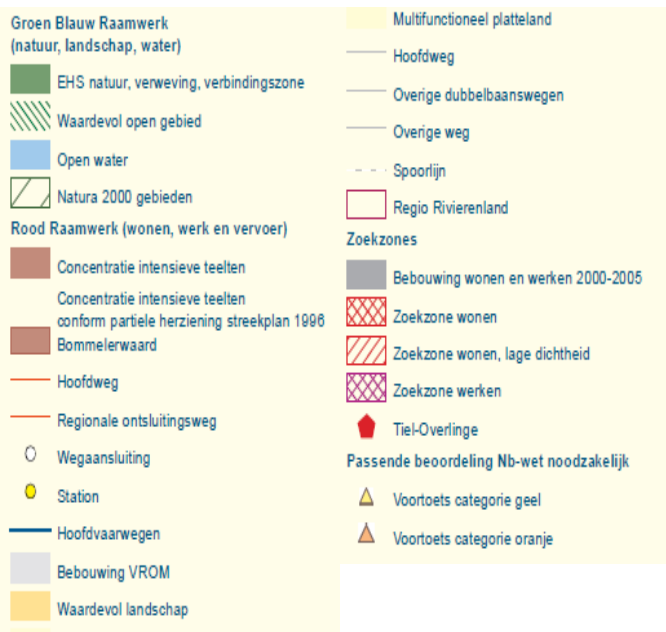
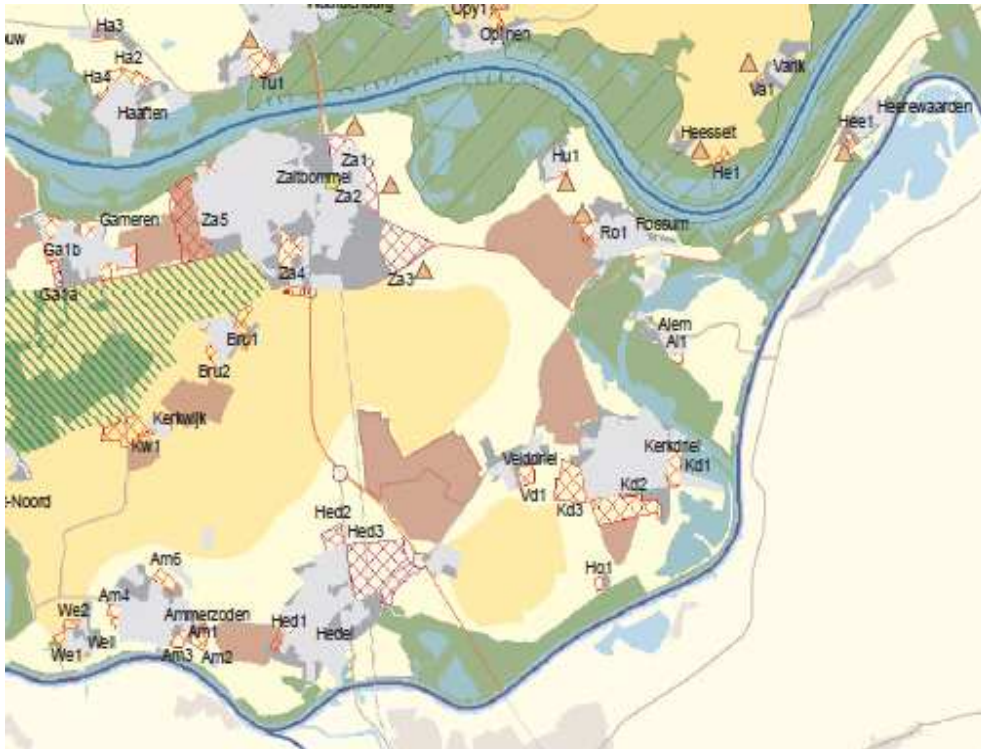
Voor de gebieden geldt namelijk dat er geen kapitaalintensieve investeringen mogen worden gedaan en dat de huidige agrarische functie niet mag worden belemmerd. De waterbergingsgebieden zijn planologisch vastgelegd in het bestemmingsplan buitengebied 2006.

- Voor de natuur zijn de zandige, reliëfrijke uiterwaarden bij Alem aan de dode Maas-arm waardevol. In het buitengebied van de gemeente Maasdriel komen twee stroomgebieden van Rijn en Maas tezamen. Deze samenvloeiing is een bijzonder Europees gegeven. Het kanaal van Sint Andries en de voormalige forten (oud en nieuw) bij Sint Andries en de Voorne kunnen deze bijzondere locaties versterken.

In dit streven past ook het voornemen de oude kern van Heerewaarden tot beschermd dorpsgezicht aan te merken. De Heerewaardense uiterwaarden hebben een natuurfunctie. Ten behoeve van natuurontwikkeling zijn onder meer beheers-overeenkomsten met landbouwers afgesloten.

Bij deze en andere ontwikkelingen (bijvoorbeeld landinrichting) dient heel omzichtig met deze en andere cultuurhistorische kenmerken van het landschap te worden omgegaan. De gehele uiterwaarden van de Waal behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur. Aan de zijde van de Maas betreft dit alleen de uiterwaarden aan de noordzijde van het Eiland van Alem, alsmede de zone tussen Kerkdriel en de rijksweg A2. Het gaat hierbij om de onvergraven uiterwaarden bij Hurwenen, Hoenzadriel en Alem. Ter versterking van de ruimtelijke structuur worden de natuurgebieden vanaf Heerewaarden, langs de oevers van de Maas, met de vergelijkbare gebieden rond het eiland van Nederhemert verbonden.

- De versterking van de ecologische samenhang voor de komgronden betekent het behouden van de openheid voor weidevogels en ganzen. De situatie voor weidevogels wordt verbeterd door een groene dooradering van moerasjes, verlaagde slootoevers, hoge grondwaterstand, etc. Weidevogels en ganzen zijn niet zozeer gevoelig voor versnippering als wel voor verstoring. Behoud en verbetering van de rust is een belangrijke randvoorwaarde.

Zoekzones Deeluitwerking Regio Rivierenland; bron: Provincie Gelderland, 2006b

- De contouren voor de zoekruimte verstedelijking tot 2015 volgens het experiment 'een lijn voor kwaliteit' blijven het uitgangspunt. Centrale uitgangspunten hierbij zijn de bijzondere kwaliteiten van het gebied en het bundelingsprincipe. In de gemeente Maasdriel zijn geen kernen aangeduid als zwaartepunt voor de bouw van woningen en de ontwikkeling van nieuwe en de uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen. In het algemeen wordt er een restrictief vestigingsbeleid gevoerd voor bedrijven van buiten de regio.

Het vestigingscriterium is 'meerwaarde voor Rivierenland'. Na 2009 is er (waarschijnlijk) behoefte aan een regionaal bedrijventerrein, zoekgebieden voor agrobusinesscentra voor de glastuinbouw, laanboomteelt en fruitteelt en (wellicht) voor niet voorziene grootschalige bedrijfsontwikkelingen die een meerwaarde kunnen hebben voor de regio.

Een belangrijke opmerking is dat 'voorkomen moet worden dat er een aaneenschakeling van bedrijventerreinen langs de snelwegen ontstaat'.

- Het functieveranderingbeleid voor het landelijk gebied is gericht op het versterken van het contrast tussen de kommen en de oeverwallen. In de kommen is het wenselijk zoveel mogelijk vrijkomende agrarische bebouwing te saneren en buitenopslag tegen te gaan. Op de oeverwallen is dit minder noodzakelijk. Structuurversterkende bebouwing aan de dijk is mogelijk.

Voor recreatie en toerisme wordt ingezet op de ontwikkeling van een meer samenhangend toeristisch-recreatief aanbod rond 'boegbeelden' (spraakmakende recreatief-toeristische activiteiten, waarmee de regio zich profileert en onderscheidt) en concentratiepunten van recreatief-toeristische activiteiten. Het concentratiegebied De Zandmeren ligt in het plangebied.

1.3.3 Streekplanuitwerking Zoekzones Stedelijke Functies en Landschappelijke Versterking (Provincie Gelderland, 2006b)

In de sturingsfilosofie van het streekplan wordt veel ruimte geboden voor de in regionaal verband samenwerkende gemeenten. Niet voor niets is de subtitel 'Kansen voor de regio's'. In die filosofie passen ook de in regionaal verband afgestemde zoekzones stedelijke functies (wonen en werken) en landschappelijke versterking.

Deze zoekzones zijn opgenomen in de 'Streekplanuitwerking Zoekzones Stedelijke Functies en Landschappelijke Versterking', die op 12 december 2006 door Gedeputeerde Staten is vastgesteld en in het voorjaar van 2007 in werking is getreden.

Aandachtspunten bij de ontwikkeling van de aangegeven locaties voor de regio Rivierenland zijn:

De indicatieve taakstelling voor het wonen in de regio Rivierenland is 10.000 woningen, uit te gaan van 45% inbreiding en 55% uitbreiding. De indicatieve taakstelling voor werken bedraagt 215 ha netto (280 ha bruto) bedrijventerrein. In de afbeelding op de volgende pagina zijn de zoekzones voor de gemeente Maasdriel weergegeven.

1.3.4 Gebiedsplan Natuur en landschap Gelderland 2006 (Provincie Gelderland, 2006a)

In het gebiedsplan Natuur en landschap is voor de gehele provincie Gelderland weergegeven welke natuur-, bos- en landschapsdoelen gerealiseerd moeten worden. Het gebiedsplan is in oktober 2006 vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

Voor de Bommelerwaard is een tweetal prioriteiten van belang:

- behoud van de karakteristieke kommen en overige weidevogel- en ganzengebieden als open graslanden met waar nodig agrarisch natuurbeheer;
- behoud en herstel van het waardevolle oeverwallenlandschap met zowel monumenten (boerderijen, molens, kastelen) als karakteristieke kavelpatronen (kromakkers, oude rivierlopen) en landschapselementen (hoogstamboomgaarden, kolken en hagen).

Bijna alle binnendijkse gebieden zijn aangeduid als zoekgebied landschap. Op deze gronden kunnen beschikkingen voor landschapsontwikkeling worden verkregen. Hier wordt gestreefd naar behoud en ontwikkeling van het komlandschap en het oeverwallandschap.

Het tweetal aangewezen weidevogelgebieden, ten noorden van Hedel respectievelijk Velddriel, is aangeduid als zoekgebied landschapsbeheer, agrarisch natuurbeheer en kleinschalige natuurontwikkeling. Hier wordt gestreefd naar rijk weidevogelgrasland. Dit gebied is tevens aangeduid als foerageergebied voor overwinterende ganzen en smienten.

1.3.5 Kwalitatief woningbouwprogramma 2010-2019 Regio Rivierenland (Regio Rivierenland, concept 2009)

In het Kwalitatief Woningbouw Programma 2010-2019 (KWP3: Kwalitatief Woningbouw Programma 2010-2019) worden de ambities van de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel en Zaltbommel ten aanzien van het kwalitatief woonprogramma uiteengezet.

Het eerste deel van het programma is vrij hard voor de periode 2010-2014. Voor de periode 2015-2019 is het programma een doorkijk op basis van inzichten van medio 2009. Het programma wordt om de 5 jaar vastgesteld. Uitgangspunt is dat de betrokken gemeenten bouwen voor de regionale woningbehoefte. Doorslaggevend is het realiseren van voldoende sociale woningbouw; het totaal aantal woningen dat gebouwd wordt staat minder centraal.

Voor de gehele periode wordt uitgegaan van circa 20.000 geplande woningen. De kwaliteit van de woning en de omgeving staan centraal in het programma.

In het Kwalitatief woonprogramma 2010-2019 Regio Rivierenland, komen de volgende aandachtspunten naar voren:

- meer woningen te realiseren als huurwoning (37% van de nieuw te bouwen woningen);
- meer woningen te realiseren als betaalbare woningen (46% van de nieuw te bouwen woningen);
- meer woningen in de nieuwbouw te realiseren of in de bestaande voorraad geschikt te maken die voldoen aan de definitie 'nultredenwoning' (74% van de voorraad);
- er moeten netto 9.800 woningen worden toegevoegd.

1.3.6 Woningmarktonderzoek Bommelerwaard 2009 (Companen)

In het Woningmarktonderzoek Bommelerwaard 2009 is de woningbehoefte voor de beide gemeenten in de Bommelerwaard geactualiseerd.

- Voor de periode tot 2030 wordt verwacht dat het aantal huishoudens in Maasdriel met 1.120 zal toenemen. Dit is gebaseerd op migratiesaldo nul (en exclusief huisvesting van arbeidsmigranten en extramuralisering).
- Tot 2020 is een beeld van de kwalitatieve behoefte. In de huursector bestaat het grootste deel van deze behoefte uit eengezinswoningen, appartementen met lift en grondgebonden nultrredenwoningen. In de koopsector is veel vraag naar tweekappers en rijwoningen (maar daar komt ook veel aanbod vrij).
- In de behoeftecijfers is de ambitie uit de Visie Maasdriel 2020+ om te groeien, niet opgenomen. Maasdriel streeft naar 26.000 inwoners in 2020 en 29.000 in 2030 en voorziet een toename van 2.500 tot 3.000 woningen in die periode om dit aantal mensen te kunnen huisvesten.

1.3.7 Waterplan Bommelerwaard (Gemeente Maasdriel et al, 2007)

Waterschap Rivierenland heeft samen met de gemeenten Maasdriel en Zaltbommel een waterplan voor de stads- en dorpskernen in de Bommelerwaard opgesteld. Tijdens workshops hebben ook bewoners en belangenorganisaties hiervoor hun inbreng geleverd.

Zowel het bestuur van het waterschap als de beide gemeenteraden stemden in juni 2007 in met het waterplan en het bijbehorende maatregelenpakket. De maatregelen worden tot en met 2015 uitgevoerd.

Relevante maatregelen die in het waterplan genoemd worden zijn:

- het aanleggen van meer open water, zodat regenwater beter opgevangen kan worden;
- De aanleg van flauw aflopende oevers (zogenaamde natuurvriendelijke oevers). Deze bieden goede kansen voor planten en dieren en kunnen bovendien meer water bergen.

1.3.8 Waterbeheerplan 2010-2015

Vanaf 22 december 2009 werkt Waterschap Rivierenland volgens het Waterbeheerplan 2010-2015. Hierin staan de doelstellingen waar het waterschap de komende zes jaar aan gaat werken. De punten uit het plan die voor gemeenten het belangrijkste zijn, zijn:

- vasthouden aan ambities op het gebied van het Nationaal Bestuursakkoord Water en de Kaderrichtlijn Water;
- actualisatie stedelijke waterplannen, met nieuwe thema's rond onkruidbestrijding en beperking effecten van overstorten;
- voortzetting samenwerking in de afvalwaterketen;
- proactiviteit bij beoordeling plannen Ruimtelijke Ordening.

Het waterschap houdt vast aan de afspraken die gemaakt zijn in de gebiedsprocessen rondom het Nationaal Bestuursakkoord Water en de Kaderrichtlijn Water.

Dat betekent dat het blijft investeren in het voorkomen van wateroverlast en het verbeteren van waterkwaliteit. Het waterschap levert haar bijdrage aan de aanleg van natuurvriendelijke oevers, de sanering van overstorten en het creëren van waterberging in stedelijk gebied.

Een ander belangrijk onderwerp uit het waterbeheerplan is de voortzetting van de samenwerking op het gebied van de afvalwaterketen. Waterschap Rivierenland ziet samenwerking met gemeenten in de afvalwaterketen als de aangewezen weg om te komen tot een hogere doelmatigheid en duurzaamheid in de afvalwaterketen en het watersysteem. Gemeenten bepalen in overleg met het waterschap welke projecten gewenst zijn.

Naast deze proactieve benadering blijft het waterschap alle relevante plannen van derden toetsen in het kader van de watertoets en geeft het een wateradvies aan de initiatiefnemer van het plan. Hierbij worden landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden als criterium meegenomen. In 2009 heeft het waterschap de bestaande watertoets uitgebreid. Ook de zorg voor het grondwater is nu in de watertoets verwerkt. Hierdoor kunnen bij de ontwikkeling van ruimtelijke plannen, de gevolgen voor de kwantiteit en kwaliteit van grondwater al in een vroeg stadium worden onderkend.

1.3.9 Toeristisch-recreatieve visie en actieplan Rivierenland (Leisure Result, 2006)

Door Leisure Result zijn een visie en een actieplan opgesteld voor de regio Rivierenland. Het doel hiervan is het bevorderen van de economische groei op het gebied van toerisme en recreatie in Rivierenland, passend bij de aard en schaal van het landschap, de kernen en de bevolking in de regio. Beide rapporten zijn op 27 april 2007 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de regio Rivierenland.

In de toeristisch-recreatieve visie wordt onderscheid gemaakt tussen vier typen toeristisch-recreatieve trekkers:

- 1 De kernen (kleine plattelandskernen, overwegend agrarisch van aard, met weinig inwoners en voorzieningen).
- 2 De buitengebieden.
- 3 De concentratiegebieden (onder andere De Zandmeren).
- 4 De boegbeelden.

Op basis van de uitgangspunten en de analyse van kansen, bedreigingen, sterke en zwakke punten voor Rivierenland is een aantal speerpunten onderscheiden waar het toekomstige toeristisch-recreatieve beleid zich op moet concentreren. Deze hebben geen directe relevantie voor de structuurvisie voor de gemeente Maasdriel.

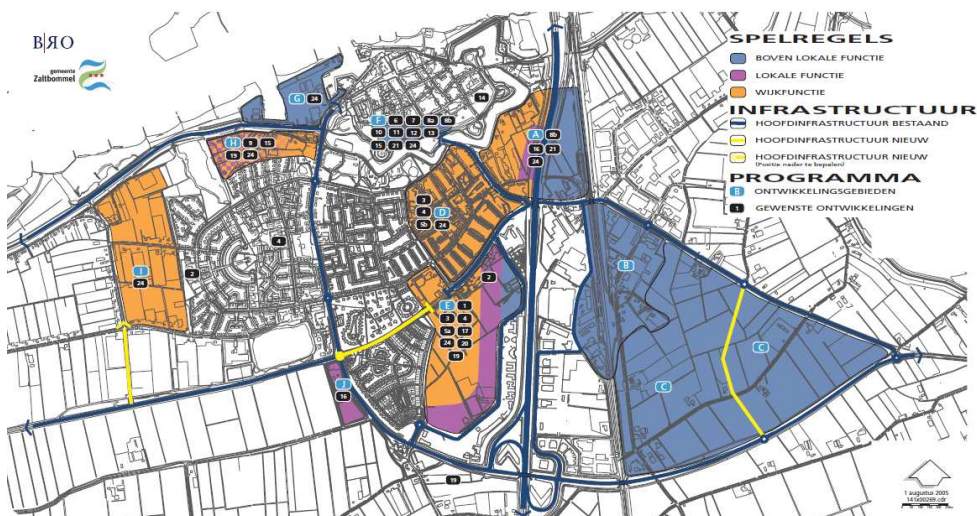
1.3.10 Ontwikkelingsbeeld Zaltbommel 2020 (Gemeente Zaltbommel, 2005)

Het Ontwikkelingsbeeld Zaltbommel 2020 is een programma van het gemeentebestuur met betrekking tot de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen in de kern Zaltbommel. Zij beoogt hiermee haar ruimtelijke opgave tot 2020 voor de kern Zaltbommel in beeld te hebben en het totaal in samenhang tot ontwikkeling te brengen.

De ambitie van het gemeentebestuur voor de kern Zaltbommel luidt: 'Zaltbommel is een vitale historische stad in een groen en dynamisch buitengebied'.

Voor de gemeente Zaltbommel is van belang dat de bedrijventerreinen ten oosten van A2 een zekere vrijheid krijgen voor de ontwikkeling (voortzetting en uitbreiding) van grootschalige bedrijvigheid, die niet gecombineerd kan worden met de woonfunctie. Het betreft hier de bedrijventerreinen De Ooijk, het Van Voordenpark en De Wildeman, die door de snelweg A2 en de spoorlijn afgezonderd zijn van de rest van Zaltbommel. Het bedrijventerrein De Wildeman grenst aan het agrarische gebied en ligt langs een belangrijke toegangsweg tot Zaltbommel vanuit het oosten. Hier liggen mogelijkheden voor uitbreiding.

ONTWIKKELINGSBEELD ZALTBOMMEL 2020

Figuur Ontwikkelingsbeeld Zaltbommel 2020 en legenda (Gemeente Zaltbommel, 2005).

1.4 Gemeentelijk beleid

1.4.1 Visie Maasdriel 2020+ (Gemeente Maasdriel, 2008)

De visie voor de lange termijn ontwikkeling van de gemeente Maasdriel is een perspectief voor de toekomst en een richtinggevend kader voor de toekomstige ontwikkeling. De volgende missie wordt gehanteerd:

‘Maasdriel is een vitale, levendige gemeente in de Bommelerwaard; een eenheid in verscheidenheid, die voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers voorziet in de behoefte aan veiligheid, leefbaarheid, ontplooiing en ondernemen.’

Om deze missie te behalen wordt gestreefd naar een bevolkingsgroei met zo'n 2.500 inwoners tot 26.000 inwoners in 2020.

De clusters Hedel/Ammerzoden en Velddriel/Kerkdriel en omgeving kunnen groeien tot min of meer solitaire kernen met een volwaardig voorzieningenniveau.

De kernen Alem, Heerewaarden, Hoenzadriel, Hurwenen, Rossum, Well en Wellseind worden gekenmerkt door wonen in rust, ruimte en groen, waar de basisvoorzieningen aanwezig dan wel toegankelijk zijn. Er is specifieke aandacht voor de huisvesting van ouderen en jongeren en de ontwikkeling van nieuwe concepten, zoals het creëren van werklandschappen en het bouwen in eigen beheer. In totaal moeten er de komende decennia 2.500 tot 3.000 woningen gebouwd worden. Het ruimtebeslag aan nieuwe woonwijken bedraagt hiermee tussen de 125 en 150 hectare (uitgaande van een woningdichtheid van circa 20 woningen/hectare).

Een ander uitgangspunt is dat wonen en werken moeten worden ontvlochten en er gericht moet worden geïnvesteerd in (basis)voorzieningen, onderwijs, verenigingsleven en dagrecreatieve voorzieningen. Er wordt gestreefd naar een concentratie van deze activiteiten. (Relatief) grote bedrijven en/of bedrijven met een negatieve invloed op de omgeving worden verplaatst naar (nieuwe) bedrijventerreinen nabij de A2. Aanvullend wil de gemeente Maasdriel op kleine schaal kleinschalige bedrijvigheid op het terrein van hoogwaardige dienstverlening van buiten aantrekken, ondermeer in de vorm van zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers); veelal jonge ondernemers met een gezin en een klein bedrijfje aan huis.

Volgens een ruwe indicatie zal het bedrijvenbestand binnen de land- en tuinbouw richting 2020 met 25% dalen. De bedrijven die blijven bestaan moeten zoveel mogelijk geconcentreerd worden in landbouwontwikkelingsgebieden, waardoor ook in het landelijk gebied ontvlechting bewerkstelligd en verrommeling en versnippering een halt toegevoerd wordt. Binnen de gemeente moet ruimte vrijgemaakt worden voor moderne en duurzame bedrijven voor glastuinbouw en champignonenteelt. De gemeente Maasdriel wil grondgebonden agrarische bedrijven de ruimte geven tussen de kernen.

Grootschalige verblijfsrecreatie wordt niet geambieerd. Maasdriel mikt op de recreant en toerist die geniet van rust, groen en blauw. Bij de ontwikkeling van recreatie en toerisme staan faciliteiten voor de eigen inwoners centraal. De gemeente kiest voor de ontwikkeling van waterwoningen en ligplaatsen voor schepen van inwoners boven grootschalige havenontwikkeling voor gasten.

Natuur en landschap moeten bewaard en ontwikkeld worden en toegankelijk zijn. Natuur wordt ontwikkeld in het kader van rust en ruimte, niet als grote publiekstrekker.

Gezamenlijk resulteren bovenstaande doelstellingen in het volgende, puntsgewijs opgebouwde, ideaalbeeld voor 2020:

- Maasdriel is een gemeente waar het goed wonen is. De kernen hebben ieder een eigen identiteit, daartussen liggen omvangrijke groene zones, deels landbouw, maar ook veel natuur.
- De kernen Kerkdriel, Velddriel, Hedel en Ammerzoden bieden een bundeling van voorzieningen (winkels, onderwijs, zorg/verzorging) en combineren wonen met bedrijvigheid. Samen met Zaltbommel vormen deze kernen het centrum van de Bommerwaard.
- De kernen Alem, Hurwenen, Rossum, Heerewaarden, Hoenzadriel, Well en Wellseind worden gekenmerkt door wonen in rust, ruimte en groen, zijn eigentijds en rustig.
- De bevolking is de afgelopen jaren gestegen tot 23.500, zal groeien naar 26.000 inwoners in 2020 en groeit mogelijk door naar maximaal 29.000 in 2030. Deze groei is bereikt door een actief huisvestingsbeleid voor jongeren, alsmede door profilering van Maasdriel als woon- en werkgemeente voor jonge, ondernemende huishoudens. Door deze groei kent Maasdriel weer een meer evenwichtige bevolkingsopbouw.
- De gezondheid en levensverwachting en het opleidingsniveau van de bevolking benaderen het landelijk gemiddelde.
- Maasdriel kent toegang tot goede voorzieningen voor basisonderwijs, opvang, educatie, sport en verenigingsleven. De gezondheids- en ouderenzorg is overal aanwezig, zij het op een basaal niveau.
- Voor middelbaar- en hoger onderwijs, alsmede voor grootschalige culturele voorzieningen en gezondheidszorg is Maasdriel aangewezen op Zaltbommel en 's-Hertogenbosch. De infrastructuur (wegen, fietspaden, openbaar vervoer) maakt deze voorzieningen goed bereikbaar.
- De aanwas van de bevolking heeft de winkelstand versterkt: Alle dagelijkse boodschappen zijn verkrijgbaar (voor luxere zaken winkelt Maasdriel als vanouds in 's-Hertogenbosch). De horeca bloeit.
- De omgeving van de kernen in Maasdriel is prachtig: De ruimte tussen de kernen kenmerkt zich door groen en openheid, de randen kennen natuurgebieden en de landbouw is mede drager van het landschap. Hierdoor is Maasdriel niet alleen aantrekkelijk voor eigen inwoners, maar ook voor dagrecreanten.
- De waterfronten bieden fraaie woonmogelijkheden aan het water. Daarnaast zijn er (kleinschalige) haven- en passantenvoorzieningen.
- De landbouw in Maasdriel ondersteunt het fraaie landschap. In ieder geval zijn in de corridor naast de A2 moderne glastuinbouw en champignonbedrijven ontstaan, die efficiënt en duurzaam produceren. Tussen de kernen floreren grondgebonden agrobedrijven (fruitteelt, veehouderij, et cetera).

- Handel, nijverheid en dienstverlening in Maasdriel is kleinschalig, maar hoogwaardig. Maasdriel is een broedplaats voor ondernemerschap, de ideale combinatie van wonen en werken.
- Voor hen die buiten Maasdriel werken is de nabijheid van de A2 een uitkomst: Vanuit de gemeente zijn grote delen van Nederland ontsloten.
- Het zware verkeer is geconcentreerd langs de A2. Wegen en fietspaden zijn verbeterd, openbaar vervoersvoorzieningen zijn mede van gemeentewege gefaciliteerd. Hierdoor is de veiligheid toegenomen, ondanks een per saldo gestegen verkeersintensiteit.

1.4.2 StructuurvisiePlus Maasdriel 2004-2015 (Pouderoyen, 2004)

Het relevante beleid uit het Streekplan Gelderland 2005 (Provincie Gelderland, 2005), het Regionaal Plan Bommelerwaard (Stuurgroep Regionaal Plan Bommelerwaard, 2003), het provinciale waterbeleid en het beleid van Waterschap Rivierenland zijn verwerkt in deze visie. Om deze reden zijn voornoemde stukken niet apart samengevat, maar komen ze als onderdeel van de StructuurvisiePlus aan bod.

In de StructuurvisiePlus is een ontwikkelingsprogramma voor de woonkernen opgenomen. Voor wonen geldt dat inbreiden gaat voor uitbreiden. De gemeente heeft ervoor gekozen op de middellange en lange termijn in alle kernen te bouwen. In de periode tot 2020 gaat het in totaal om zo'n 1.700 woningen.

Voor de locatie van bedrijventerrein komt alleen het gebied in de driehoek bij Hedel tussen de A2 en de spoorlijn in aanmerking. Op dit moment is nog ruimte voor circa 25 ha binnen de contour voor bedrijvigheid.

De Bommelerwaard leent zich voor een selectieve inzet van nieuwe landgoederen ter versterking van de landschappelijk-ecologische en recreatieve structuur. De open gebieden dienen hiervan gevrijwaard te worden.

De optie om windenergie toe te passen binnen de gemeente is bij nader inzien niet gewenst.

Bij de versterking van recreatie staan bestaande locaties centraal. Voor recreatie wordt gedacht aan de volgende ontwikkelingen:

- uitbreiding van de golfbaan met minimaal negen holes tot achttien of zeventwintig holes aan de noord(oost)kant van de bestaande golfbaan;
- ontwikkeling van kleinschalige verblijfsaccommodatie;
- ontwikkeling watergebonden recreatie aan de noordkant van Alem;
- versterking omgevingskwaliteit en recreatieve medegebruiksmogelijkheden De Zandmeren.

Het gebied tussen de A2, N831 en de Veilingweg komt in aanmerking voor ontwikkeling tot concentratiegebied voor glastuinbouw en champignonteelt.

Het gebied tussen de spoorlijn en Rossum-Kerkdriel is aangewezen als 'drinkwaterzoekgebied'. Hierin ligt ten noorden van Velddriel een grondwaterwinningsgebied met een daaromheen gelegen grondwaterbeschermingsgebied.

1.4.3 Ruimtelijk Structuurbeeld Kerkdriel (BRO, 2009)

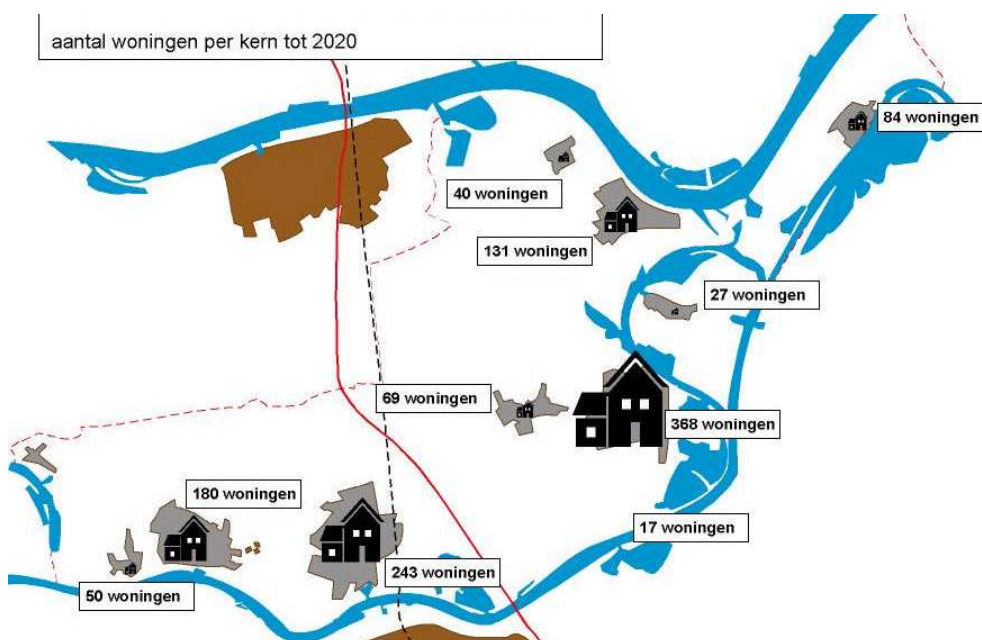
Het doel van dit rapport is het aanbrengen van samenhang en fasering in de respectievelijke woningbouwlocaties in Kerkdriel. De voorstellen die in dit rapport gedaan worden krijgen een verdere uitwerking in deze structuurvisie.

De gemeente Maasdriel wil vaart zetten achter het (mogelijk maken van het) realiseren van de juiste woningen op de juiste locaties, om de leefbaarheid te versterken. Nieuwe afspraken voor woningbouw gaan ondermeer over het zoveel mogelijk handhaven van open en groene ruimte in de dorpskom (ook op privéterrein), kwaliteitsverbetering bij herontwikkeling en passende beeldkwaliteit en typologie van de nieuwbouw.

Bij een maximale bandbreedte van de woningbouwcapaciteit voor de lange termijn is een uitbreiding van Kerkdriel met circa 2.100 woningen mogelijk.

Hierbij worden alle onbebouwde zones op de hoge gronden benut. Naast de rivier met haar uiterwaarden en dijken kan het binnenland een drager van de gewenste woonkwaliteit worden, als een groenzone of aantrekkelijke langzaam verkeersroutes die een snelle verbinding met de rivierzone maken worden aangelegd. Ook de (mogelijkheden van de (bestaande en nieuwe)) infrastructuur vormt een belangrijke factor voor de fasering van woningbouw.

Het Ruimtelijk Structuurbeeld Kerkdriel is op 24 juni 2009 gepresenteerd aan de commissie Ruimte. De commissie heeft uitgesproken dat de voorstellen uit het Structuurbeeld in de structuurvisie worden overgenomen en uitgewerkt.

Kaart woningbouw per kern tot 2020; bron: Pouderoyen, 2004

Een benutting van de ontwikkelingsmogelijkheden in alle vier de windrichtingen biedt de meeste mogelijkheden om een structurele kwaliteitsslag te maken voor de kern Kerkdriel, omdat zo een maximale toename van het draagvlak in de kern wordt gerealiseerd en nieuwe ontsluitingsroutes ervoor zorgen dat bestaande wegen minder worden belast en beter benut kunnen worden. Volgens een gefaseerde aanpak komen achter-eenvolgens de locaties in het noorden en het oosten het eerst aan bod, gevolgd door de zuidelijke en/of westelijke woningbouwlocaties. Aanvullend is een ingrijpende reconstructie van de Wordenseweg/Kerkstaat, als belangrijkste toegangsroute tot de kern Kerkdriel, noodzakelijk.

1.4.4 Mobiliteitsplan Maasdriel 2020 (VIA, 2008)

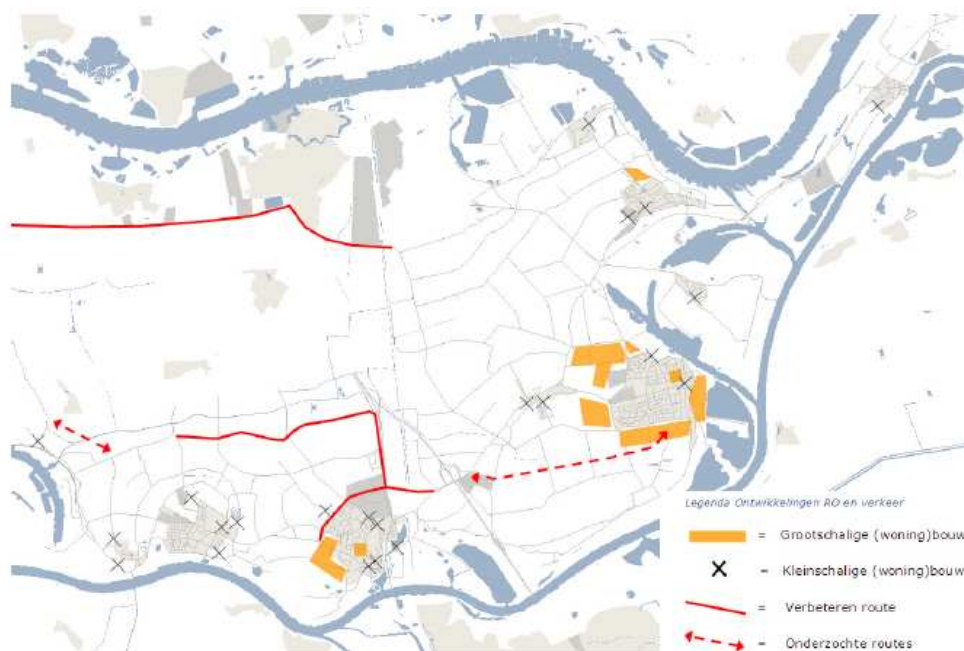
Het Mobiliteitsplan, vastgesteld in april 2009, is een uitwerking van de Visie Maasdriel 2020+ op het gebied van verkeer. In het plan is aangegeven welke maatregelen nodig zijn om het verkeer in de gemeente Maasdriel in goede banen te leiden.

Ontwikkelingen die op het gebied van verkeer spelen zijn:

- het verbreden van de A2;
- de aanleg van de rondweg Hedel (Baronieweg), deze is momenteel in uitvoering en zal naar verwachting in 2009 gereed zijn;
- het opwaarderen van de route Achterdijk-Oude Rijksweg;
- de aanleg van een nieuwe route tussen de A2 en het Paddenstoelencluster (Kerkdriel Zuid) en De Zandmeren;
- project Ruimte voor Maasdriel (bij dit project wordt aandacht besteed aan de Paterstraat tussen de Kievitsham en Zandstraat). Dit is een EMAB-project (Experiment met Aangepast Bouwen).

Verkeerskundig gezien heeft een geheel nieuwe route tussen De Geerden en Kerkdriel Zuid de voorkeur. Dit blijkt uit een voorloper van het Mobiliteitsplan, het Verkeerscirculatieplan Gemeente Maasdriel ten oosten van de A2 (Gemeente Maasdriel, 2008).

Voor het realiseren van de zuidelijke ontsluitingsweg (Zandmerenroute) wordt een aparte (planologische) procedure doorlopen. Op dit moment loopt een tracéonderzoek. Mede doordat de gewenste route door de komgronden gaat (Het Driels Broek, het komgebied ten zuiden van Velddriel, is door de provincie aangewezen als waardevol landschap) is de haalbaarheid van de route niet zeker. Wanneer deze route niet door mocht gaan, dan is het alternatief om de Laarstraat op te waarderen. Bij de keuze voor die oplossing is extra aandacht nodig voor de (verkeersveilige) inrichting van de Laarstraat en Paterstraat. De realisatie zal op z'n vroegst plaatsvinden in 2012.

Kaart ontwikkelingen verkeer en ruimtelijke ordening in de gemeente Maasdriel; bron: VIA 2008

Vanuit het fietsroutenetwerk worden de volgende concrete maatregelen genomen:

- aanleg van vrijliggende fietspaden langs de Provincialeweg (N831 tussen rotonde Wordenseweg en aansluiting Berm) door Provincie Gelderland;
- aanleg van vrijliggende fietspaden langs de Bulkseweg en Duitse Weistraat in Kerkdriel;
- aanleg van vrijliggende fietspaden langs de H.C. de Jonghweg;
- goede fietsenstallingen in de winkelcentra en bij de haltes van het openbaar vervoer.

1.4.5 Heerewaarden springlevend naar 2015 (Laagland'advies, 2007)

Deze toekomstvisie geeft richting aan de gewenste ontwikkelingen voor de toekomst van Heerewaarden tot aan 2015. In een uitvoeringsprogramma zijn alle maatregelen opgenomen die nodig zijn om de toekomstvisie te verwezenlijken. Op basis van de visie en het programma is een advies opgesteld voor de relevante maatregelen.

Volgens de visie moet Heerewaarden groeien naar een compleet dorp. Onderdeel van het uitvoeringsprogramma zijn ondermeer: de bouw van 35 à 40 woningen aan de zuidwestzijde van Heerewaarden, de omvorming van de camping, de ontwikkeling van kleinschalig toerisme en recreatie, de bescherming van het dorpsgezicht en de ontwikkeling van een multifunctionele accommodatie (ter plaatse van de Varikse Driehoek) waarin onder andere het dorpshuis en de sportgebouwen zijn ondergebracht.

In 2008 is een document opgesteld (Stekelenburg et al, 2008) waarin de stand van zaken anno 2008 van het uitvoeringsprogramma is beschreven. Een nieuw onderwerp is het woonservicegebied.

Het bestemmingsplan waarin Heerewaarden deels wordt aangeduid als beschermd dorpsgezicht is in ontwerp gereed. Naar verwachting wordt dit voor 2010 vastgesteld.

1.4.6 Alem: Aantrekkelijk Leefbaar En Mooi (Gemeente Maasdriel et al, 2009)

In dit toekomstbeeld met bijbehorend uitvoeringsprogramma schetsen de gemeente Maasdriel en de Woningstichting Maasdriel de toekomst van Alem. Hierbij komen alleen de onbesliste en nieuwe zaken aan bod. Deze zijn onderverdeeld in zeven onderwerpen: dorpskwaliteit; wonen en ruimtelijke ordening; woonomgeving; voorzieningen; bedrijvigheid; natuur en recreatie en relatie Alem – gemeente. Het vitaal en aantrekkelijk houden van Alem voor alle leeftijdsgroepen en voor bezoekers van het gebied heeft hoge prioriteit. Tot 2020 moeten de minstens 60 bij te bouwen woningen voldoende zijn om de behoefte te dekken. Deze visie is vertaald in een uitvoeringsprogramma, dat nog wordt behandeld door de gemeenteraad van Maasdriel.

1.4.7 Ruimte voor MAASdriel (Gemeente Maasdriel et al, 2005)

De visie 'Ruimte voor Maasdriel' is in 2005 opgesteld door de gemeente Maasdriel, Niba Projecten en Dekker Van de Kamp. De visie schetst een integraal ontwikkelingsperspectief voor alle uiterwaarden van de Maas in de gemeente Maasdriel.

De visie voorziet in het ontwikkelen van een nieuw dorpsfront, de ontwikkeling van watergebonden recreatie en van nieuwe natuur langs de rivier. Doordat de doorstroming wordt verbeterd wordt de veiligheid tegen overstromingen vergroot.

Volgens de integrale ontwikkelingsvisie 'Ruimte voor MAASdriel' wordt de uitvoering van de volgende deelprojecten gebundeld:

- 1 Herinrichting van de Zandmeren in Kerkdriel (beperkte zandwinning, realisatie nieuw Maasfront Kerkdriel, plassengebied laten meestromen).
- 2 Verplaatsing van twee zandoverslagbedrijven in de Zandmeren naar een locatie nabij Hedel.
- 3 Mogelijke ontwikkeling van de Marensche Waard bij Alem (grondstoffenwinning, terugplaatsen bovengrond, creëren extra ruimte voor de Maas en natuurontwikkeling).
- 4 Verplaatsing Nautilus en strandbad, doorstroming van de oevers (uitstroom realiseren).
- 5 Realisatie van nevengeulen bij Hedel.

1.5 Projecten

1.5.1 Ruimte voor MAASdriel, De Zandmeren

Het deelproject 'De Zandmeren' is een ambitieus plan voor de herinrichting van de uiterwaarden bij Maasdriel. Het plan is een combinatie van rivierverruiming, natuurontwikkeling, een nieuw waterfront voor Kerkdriel en meer recreatiemogelijkheden.

De nieuwe inrichting zorgt voor lagere waterstanden bij hoogwater, een betere doorstroming en het lost daarnaast een aantal knelpunten in het gebied op. Het biedt daarmee ruimte aan wensen uit de samenleving.

Het gebied tussen de Zandstraat en de voormalige steenfabriek aan de Steigerboom verandert in een aantrekkelijk woon- en leefgebied. Via een sfeervolle boulevard wordt het direct verbonden met het bestaande recreatiegebied aan de Zandstraat.

Het deelproject 'De Zandmeren' wordt ontsloten via de 'Zandmerenroute'. In paragraaf 5.11 wordt hier nader op in gegaan.

Het planconcept voor De Zandmeren bestaat uit de volgende deelprojecten:

- herstel verbinding centrum Kerkdriel met de Maas;
- de voormalige steenfabriek ombouwen tot waterfront Kerkdriel;
- aanleg nieuwe jachthaven;
- realisatie water- en oevergebonden woningen;
- realisatie ontsluiting water- en oeverwoningen en voormalige steenfabriek;
- doorstroming optimaliseren;
- natuurvriendelijke oevers;
- verwijdering van dammen;
- aanleg van hoogwatergeulen.

De mer-procedure van het project De Zandmeren is doorlopen met een positief toetsingsadvies.

1.5.2 Ruimte voor MAASdriel, Marensche Waarden

Het deelproject 'Marensche Waarden' wordt gerealiseerd om door delfstoffenwinning extra ruimte voor de Maas te scheppen en om landschapsversterking, natuurontwikkeling en recreatieve mogelijkheden te creëren. De periode van winning omvat circa 9 jaar.

De bestaande plas, tussen Alem en Rossum, zal uitgebreid worden. De zuidoostelijke oeverlijn wordt in zuidoostelijke richting verlegd. Het bestaande wateroppervlak (circa 31 ha) wordt uitgebreid met bijna 23 ha. De grootste waterdiepte zal bij gemiddeld zomerpeil zo'n 30 meter zijn, maar het overgrote deel van de plas zal veel ondieper zijn. In de bestaande plas zal geen delfstoffenwinning plaatsvinden; de bestaande onderwaterbodem blijft intact.

De nieuwe zuidoever wordt geschikt gemaakt voor recreatie: wandelen, sportvissen, natuurbeleving. Een deel van de oever, goed bereikbaar vanuit Alem, wordt ingericht als strandbad.

Eilanden, die de plas scheiden van de oorspronkelijke maasbedding, doen zich voor als natuurlijke banken die zijn ontstaan onder invloed van erosie en sedimentatie.

Op deze, voor de mens naar verwachting beperkt bereikbare eilanden, kan een ongestoord proces van natuurontwikkeling zich voltrekken. Het fraaie gedeelte van de Marensche Waarden direct gelegen langs de bandijk, met strangresten, poelen en drassige bosjes, blijft ongemoeid.

De mer-procedure van het project Marensche Waarden is doorlopen met een positief toetsingsadvies. Er heeft nog geen definitieve besluitvorming plaatsgevonden over de uitvoering.